

„הדברים יישארו קבורים בחדר הזה!“ תבע הווחיק שהאשים את

דויד הורביץ בחטא נורא - „בן גוריון אשם!“ קבע אחר -

המשך הסיפורים אשר התרחש מאחרי הקלעים של הסידרה

הסוד בוער בלב

אינו מופיע כאן, ואינו מופיע שם. על הצופים להתרגל לכך שהיסטוריה בסרט טלוויזיה זו היסטוריה בסרט טלוויזיה. רק הבוקר בא אלי משהו, ושאל, למה אין בעמוד האש על גודו-נהגיה הפרדות? עובדה היא, שדווקא אלה היודעים היסטוריה נהנים מהסידרה. ומדוע הם נהנים? מפני שהם רואים לפתע לנגד עיני

בר ששל עולט במילחמה היתה ביקורת רבה של ההיסטוריונים, ואני אמרתי לו, לאייזק, אם כך אתה אומר, אז אני אעבוד בחדר עם ההיסטוריונים. בשבילנו הסידרה עמוד האש היא לא רק עניין של שאר בינוס. אנחנו לא תחנה מיסחרית. מה ש אנחנו נעשה עכשיו, אני לא מאמין ש יהיה ניתן לעשות שוב בעתיד. אנשים

הורה באצבעו ואמר, זה פטליוורה! לא הייתי בטוח, והייתי צריך למצוא שיטה כדי לוודא זאת. הלכתי וערכתי מחקר קטן, שבמהלכו גיליתי אנציקלופדיה אוקראינית בספריה הלאומית בירושלים. שם מצאתי תמונה מטושטשת, לא טובה ור בלתי ניתנת להעקפה, המוזהה את פטליוורה. בתמונה היה ברור שזה הוא. עכשיו

בראשית שנות ה-20 היתה הציונות עניין לחולמי חלומות. רק מעטים עזבו את בתיהם ועלו ארצה. המעטים, החלוצים, אנשי העלייה השנייה והשלישית. באו במטרה להגשים את הציונות, כאשר הם נושאים בלבם את הלום הקמתה של חברה אידיאלית. החלוצים יצאו מתוך ערי פוגרומים של רוסיה, ונטעו את זרע ה תקומה בביצות עמק יזרעאל. הנה כמה סיפורים לקראת „העמק הוא חלום“ בי סידרה עמוד האש.

הוצאה להורג

בתמונת הפתיחה של הפרק „העמק הוא חלום“ נוצר הרושם כאילו מדובר בקטע של הוצאה להורג מימי המהפכה הרוסית. נדמה כאילו הקטע חוזר על עצמו שלוש פעמים ברציפות. אלא שעורכי עמוד האש ערכו בדיקה על שולחן העריכה, וגילו כי מדובר בשלוש הוצאות להורג שונות. הדבר נבדק לפי התעופה של הכובעים, ואו התברר כי מדובר בהוצאה להורג בר שלוש מחוזים של מוצאם-להורג, בידי אותה כיתת-יריבים.

הסרט נלקח מארכיון-סרטים ידוע. אני שי כיתת-היריבים בסרט משתייכים לצבא הלבן. המוצאם-להורג הם קומוניסטים.

פטליוורה

„איחור קטע מצולם של סימון פטליוורה, שערך פוגרומים ביהודים בימי המהפכה הרוסית, היה ברשימה השחורה שלי מן ההתחלה.“ סיפר עורך עמוד האש, יגאל לוטין. „בשום מקום לא היה תצלום בעל איכות בארכיונים הבינלאומיים. חיפשתי את תחילתו, פטליוורה, תחת הסימן פרסונאליטיס, והוא לא היה קיים בשום

פיקד על האוקראינים האנטי-קומוניסטיים. במשך שלוש שנים חיפש צוות ההפקה של הסידרה אחר צילום או קטע-פילם שבו מופיע פטליוורה. אחרי חיפושים ארוכים נמצאה, לבסוף, התמונה.

מימין נראה סימון פטליוורה, שהיה אחראי לטבח כ-100 אלף יהודים בימי מלחמת האזרחים הרוסית בשנים 1918-1921, שבה

הרוצח מחיין

יש בארץ תמונה שניתן להשתמש בה ל צורך התייעוד המצולם של אותה תקופה.

„למה ברל אינו

מופיע כאן?“

כאשר התחיל לוטין בעבודת ההכנה ל סידרה, הוא נפגש בלונדון עם ג'רמי אייזקס, מפיץ סידרת-הטלוויזיה הבריטית הנוודעת עולט במילחמה. לוטין ואייזקס גיהלו שיחה על הבעיות השונות הכרוכות בהכנת סידרה מורכבת שכזאת. על האופן שבו שינה מיפגש זה את הטכניקה של הכנת עמוד האש מספר לוטין: „שוחחנו על האמינות של סרטים ושל סדרות היסטוריות.

„אייזקס אמר לי, סרט זה שאוב-בינוס. תמיד יהיה לך קונפליקט עם ההיסטוריונים. למה? משום שהתמונה מושכת יותר. לא תמיד, כאשר יש לך סיפור חשוב, יש לך תמונה מתאימה. לפעמים התמונה היא בכלל לא חשובה, ואז אתה מנפח סיפור. לפעמים קורה שהתמונה נכנס לדיסלדרוף ויוצא מהמבורג, ואין לך ברירה בגלל המשכיות.“ אייזקס הביא לי כל מיני דוגמות. מסתי

ארכיון של סרטים או צילומים. אבל הייתי להוט מאוד לאתר תצלום או תמונה נעה שלו.

„כאשר הגעתי לאכסלבנק, בעל הארכיון הפרטי של המהפכה הרוסית, ליד גיור יורק, שאלתי אותו בדרך לביתו אם יש לו קטע מצולם של פטליוורה. הוא ענה מיד שיש לו.

„כאשר ראיתי את הקטע המצולם הזה, הבנתי כי הגעתי אל אחד מייעדי. אבל מאחר שמעדי לא ראיתי תמונה של פטליוורה, היתה לי בעייה. הוא אינו מופיע באנציקלופדיה העברית, גם לא באנציקלופדיה יודאיקה. לא ראיתי דיוקן שלו בספרי-לימוד, או בספרי-היסטוריה, למרות שאיום זה הוא דמות די חשובה בהיסטוריה שלנו — חשובה לשלילה, אבל חשובה — ואנשים פחות חשובים ממנו זכו להיות מצולמים הרבה אצלנו. „כאשר אכסלבנק הראה לי את הסרט,

הם חיים על המסך, את הדברים שהם יודעים מההיסטוריה.“

צ'רצ'יל הציל את

הציונות

בין הספרים הלבנים שהבריטים חיברו בימי המנדט, מצוי גם הספר הלבן של צ'רצ'יל, לצד הספרים הלבנים של פספילד ושל מקדונלד (הקטלוג והמפורסם שבין השלושה). וינסטון צ'רצ'יל הצטייר במשך תקופת-זמן ארוכה בעיני זקני-הישוב, מנהיגי ותניקים, כמי שקיצץ את כנפי החזון הציוני.

יגאל לוטין מעיד שבראשית עבודתו על הסידרה, „דיברתי עם אחד מקרובי המישפחה שלי, וזה אמר שברור שצ'רצ'יל לא היה בסדר...“ על התהליך של שינוי תדמית פועלו ותרומתו של צ'רצ'יל לציונות מספר לוי סין: „היום יש מחקרים חדשים, בעיקר של מרטין גילברט ושל גבי כוהן, ומסי-תבר כי צ'רצ'יל היה ציוני יחיד ומיוחד. הוא נאבק, כימעט בכל שלב מחייו המדמיניים למען הגשמת הציונות. „הוא התחיל בזה כבר בצורה מעשית,

רבים ילכו בדרך כל בשר. אנחנו בארץ חייבים לעשות משהו אחראי. „התחלתי לעבור על ספרים. מה זה ספרים? השגיאות עוברות מספר לספר. ואז עלה בי הרעיון שלוששה אנשים שונים, פרופסורים מיזמנים — אחר-כך זה עלה לחמישה פרופסורים — יעברו על כל שורה ושורה בתסריט.

„אבל עדיין היתה הבעייה: איך להחזיק את החבל בשני הקצוות — גם לרתק את הצופים, ולשמור על מימד של דרמטיות. וגם שהחומר יהיה אמין ביותר מהבחנינה ההיסטורית? „נוסף על כך היתה הבעייה, כיצד להרחיק את ההיסטוריונים משולחנות-העריכה, למנוע אותם מליהפך ליוצרים, שי ימשיכו להיות בבחינת, מבקרים.“

„כך עברו הפרופסורים על שורה אחרי שורה, העירו את הערותיהם. הציעו הצעות, אם כי כאן המקום להעיר, שיש עדיין כיום ביקורת על עובדות והתבטאויות ב סידרה, אבל הצלחנו, לדעתי, לצמצם אותם למינימום.

„הריב שלי ושל צוות עמוד האש הוא לא עם אנשים היודעים היסטוריה, אלא עם אנשים היודעים חצי היסטוריה. עם אלה שקראו את ברל השואלים למה ברל